

Külhoni voksok a 2014-es parlamenti választásokon

A magyar Országgyűlés nem sokkal az új kormány megalakulását követően 2010. május 26-án fogadta el nagy többséggel a magyar állampolgárságról szóló törvény módosítását, amely 2011-től lehetővé tette a külhoni magyarok kedvezményes honosítását. A 2011 tavaszán elfogadott Alaptörvény nem tette a választójog gyakorlásának feltételévé az állandó magyarországi lakóhelyet, ezzel pedig elhárult annak alkotmányos akadálya, hogy azok a magyar állampolgárok is élhessenek választójogukkal, akik nem rendelkeznek magyarországi lakóhellyel. A 2011 végén elfogadott, az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvény preambuluma kimondta: „a határainkon kívül élő magyar állampolgárok a politikai közösség részesei”. Ezzel az új állampolgársági törvény után az új választási törvény is úgy módosult, hogy egyértelművé vált: a külhoni magyarok is a politikai közösség részét képezik, ezzel kicsúcsosodott a nemzet közjogi egyesítése.

Az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvény értelmében, míg a Magyarországon állandó lakhellyel rendelkező választópolgárok egy egyéni választókerületi jelöltre és egy pártlistára is szavazhatnak, addig a magyarországi lakóhellyel nem rendelkező választópolgárok csak egy pártlistára adhatják le voksukat. Vagyis a külhoni magyarok a magyarországi lakcímmel rendelkező állampolgároktól eltérően nem kettő, hanem egy szavazattal rendelkeznek, ami összhangban áll Magyarország Alaptörvényével, melynek XXIII. cikk (4) bekezdése kimondja: „sarkalatos törvény a választójogot vagy annak teljességét magyarországi lakóhelyhez, a választhatóságot további feltételekhez kötheti”. A gyakorlatban a külhoni magyarok az Országgyűlésben kiosztásra kerülő 199 mandátumból a 93 listás hely kiosztását befolyásolhatják, a 106 egyéni választókerületi mandátumra nincs hatásuk.

A magyarországi lakhellyel nem rendelkező külhoni magyar állampolgárok csak akkor szavazhattak a magyarországi parlamenti választásokon, ha választásokat megelőző 15. napig, vagyis legkésőbb március 22-ig kérték felvételüket a választói névjegyzékbe, azaz regisztráltak. A központi névjegyzékbe levélben, illetve interneten keresztül regisztrálhattak a választók. A Nemzeti Választási Iroda 195 338 választópolgárt vett fel a névjegyzékbe, ez az a végső szám tehát, amelyhez viszonyítani kell a külhoni magyarok részvételi arányát. A közel kétszázezer regisztrált külhoni magyar kapcsán érdemes megjegyeznünk, hogy 2014 tavaszáig mintegy 550 ezer ember tett állampolgársági esküt, mintegy ötödük még nem választókorú, és közülük 80 ezren rendelkeznek magyarországi lakcímmel, azaz az ő esetükben nem volt szükség a választói névjegyzékbe történő felvételi kérelem beadására. Ez azt jelenti, hogy a választásra jogosult, magyarországi lakóhellyel nem rendelkező mintegy 350 ezer magyar állampolgár hatvan százaléka jelezte regisztráció útján a részvételi szándékát a magyarországi parlamenti választásokon. Az értesítési cím szerinti bontásból kiderül,

hogy a legtöbb regisztrációs kérelem, szám szerint 99 628 Romániából érkezett, Szerbiából 29 144, a kettős állampolgárságot tiltó országokból pedig (ide tartozik Szlovákia és Ukrajna is) közel 4 200. Körülbelül 86 ezer választópolgár e-mailben kért visszaigazolást, így az ő lakóhelyükről ez az adatsor nem árulkodik.

A regisztrációs folyamatban a külhoni magyar politikai, egyházi és civil szervezetek hathatós segítséget nyújtottak a választópolgároknak. A visszajelzések alapján erre mindenképpen szükség volt, a szavazóknak ugyanis sok esetben nehézséget okozott az űrlapok kitöltése.

A regisztrált állampolgárok a szavazási levélcsomagot egy általuk megválasztott értesítési címre vagy a külképviseletek valamelyikére kérhették. A kitöltött szavazólapot postán adhatták fel a NVI címére, a külképviseleteken bedobhatták az erre a célra felállított urnákba, illetve a választás napján leadhatták egy magyarországi egyéni választókerületi székhelyen is. A szavazat postára adása vagy a külképviseletekhez és a választókerületi központhoz való eljuttatás nem kizárólag személyesen történhetett, a külhoni magyar politikai, egyházi és civil szervezetek itt is komoly segítséget nyújtottak a választóknak.

Az NVI által közölt tájékoztatás szerint vasárnap estig 43 739 szavazat érkezett hozzájuk postán, további 111 268-at pedig a külképviseleteken adtak le (ebből 67 504 érkezett meg hozzájuk). Összesen tehát 155 007 levélszavazatról tudott az NVI a választás napjának estéjén, a végső szám azonban minden bizonnyal nagyobb lesz. A levélszavazatokat a választókerületi központokban is leadhatták a szavazás napján, ugyanakkor az csak a következő napokban fog kiderülni, hogy hány szavazat érkezik meg késve postai úton. Ez utóbbiak természetesen érvénytelenek lesznek.

Az NVI április 6-ig 109 805 levélszavazatot dolgozott fel, ezek közül 87 972 szavazási irat bizonyult érvényesnek, azaz 80,11 százalék. Az érvénytelen szavazatok magas számának tipikus oka volt például, ha a külső vagy a belső boríték nem volt lezárva, vagy az azonosító adatlap kitöltésénél hibát vétett a szavazó.

A 87 972 érvényes szavazási irat csaknem felénél, 42 027-nél Romániát adták meg értesítési címként, 30 622 esetében e-mail volt megadva, 10 211 esetében pedig szerbiai cím. 994 esetben a kettős állampolgárságot tiltó országban volt az értesítési cím. Magyarország 1 023, Németország 1 024 esetben szerepelt értesítési címként.

A választási iroda tájékoztatása szerint április 7-én délig a 87 972 érvényes szavazási iratból 63 079 szavazólapot számoltak meg, 107 szavazólap érvénytelennek bizonyult, így 62 972 érvényes szavazólap eredményeit összesítették. Ezek szerint 60 059 szavazat a Fidesz-KDNP listájára, 1 457 a Jobbikra, 777 az MSZP-Együtt-DK-PM-MLP listájára és 274 az LMP-re érkezett.

Azok a magyarországi lakhellyel rendelkező választópolgárok, akik az országgyűlési képviselő-választás idején nem tartózkodnak Magyarországon, az ország külképviseletein voksolhatnak, ehhez március 29-ig fel kellett vetetniük magukat a külképviseleti névjegyzékbe. Magyarország külképviseletein 28 161 személy kérte névjegyzékbe vételét, a szavazás valamennyi külképviseleten rendben, összességében nyolcvan százalékot meghaladó részvétel mellett zajlott le. A csíkszeredai főkonzulátuson 1 002 magyarországi állandó lakhellyel rendelkező állampolgár kérte előzőleg a külképviseleti névjegyzékbe vételét: közülük 810-en adták le szavazatukat. Kolozsváron 459 szavazót vártak vasárnap, közülük 372-en voksoltak, ami 81 százalékos részvételt jelent. Az ungvári magyar főkonzulátuson a névjegyzékbe vett választásra jogosultak 91 százaléka, míg a beregszászi magyar konzulátuson a 89 százaléka adta le szavazatát. A belgrádi nagykövetségen a névjegyzékbe feliratkozott 72 személy közül 66-an voksoltak, míg a szabadkai főkonzulátuson regisztrált 368 emberből több mint 330-an. Hasonlóan magas volt a részvételi arány a Kárpát-medencén kívül is: Berlinben a névjegyzékben szereplők 84 százaléka, 1 137 fő voksolt, Münchenben 2 580 fő vett részt a választáson. Londonban a választásra jogosult 5 371 személy közül 4 435-en jelentek meg a választási helyiségben, ami a teljes londoni választói névjegyzék 82,57 százaléka. A külképviseletekről az ott dolgozó választási bizottságok munkatársai viszik a voksokat Magyarországra, a szavazatszámllálásra pedig Budapesten kerül sor.

A külhoni magyarok és az anyaország kapcsolata szempontjából a parlamenti választásokat megelőző időszak és a levélszavazatok leadása egyértelműen pozitív folyamatként értékelhető, a szavazati jog gyakorlását sokan ünnepi eseményként, történelmi igazságtételként élték meg a szomszédos országokban. A külhoni politikai, egyházi és civil szervezetek a regisztráció és a szavazatok begyűjtése során is komoly segítséget nyújtottak a választópolgároknak, a politikai szervezetek számára ez egy újabb alkalmat jelentett a választóikkal való találkozásra is.

A külhoni magyarok számára biztosított szavazati jog legfontosabb következménye egyértelműen az, hogy ezt követően mindegyik magyarországi politikai erőnek figyelembe kell vennie a nemzetpolitika szempontrendszerét, egyik párt sem mutathat közömbösséget a szomszédos országokban élő magyar közösségek problémái iránt. A levélszavazást első alkalommal tették próbára, a rendszer kétségtelenül javítható annak érdekében, hogy a jövőben a külhoni magyar állampolgárok minél nagyobb arányban élhessenek szavazati jogukkal.